

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

05 листопада 2020 р.

№ 49-рк

Публічному акціонерному товариству «По
газопостачанню та газифікації
«Донецькоблгаз»

Про запобігання порушенням
законодавства про захист
економічної конкуренції

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства від 04.11.2020 № 128-01/445-п,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) В Антимонопольному комітеті України здійснюється розгляд заяви публічного акціонерного товариства «Донбасенерго» (далі – ПАТ «Донбасенерго», Заявник) щодо порушення, на думку Заявника, публічним акціонерним товариством «По газопостачанню та газифікації «Донецькоблгаз» (м. Краматорськ, Донецька обл., ідентифікаційний код юридичної особи 03361075) (далі – ПАТ «Донецькоблгаз», Оператор ГРМ, Товариство) законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розподілу природного газу.

2. СТОРОНИ:

2.1. Заявник

- (2) ПАТ «Донбасенерго» є енергогенеруючою компанією, основним видом господарської діяльності якої є виробництво електричної та теплової енергії.
- (3) До складу ПАТ «Донбасенерго» входить структурна одиниця Слов'янська тепла електрична станція (далі – Слов'янська ТЕС), розташована у м. Миколаївка Слов'янського району Донецької області, яка використовує в якості палива для виробництва електричної та теплової енергії вугілля, природний газ, мазут.

2.2. Відповідач

- (4) Відповідно до положень Статуту ПАТ «Донецькоблгаз», затвердженого загальними зборами акціонерів ПАТ «Донецькоблгаз» (протокол від 22.04.2019 № 24)¹, основною метою (цілями) діяльності зазначеного Товариства є отримання прибутку; створення висококонкурентного бізнесу з використанням найкращих підходів та методів управління; збільшення ефективності роботи, спрямованої на ріст прибутковості та збільшення ринкової капіталізації Товариства; побудова системи взаємовідносин із зовнішнім середовищем (клієнтами, партнерами, конкурентами), базуючись на принципах відкритості та прозорості.
- (5) Відповідно до підпункту 2.2.1. пункту 2.2. Статуту ПАТ «Донецькоблгаз» одним з основних видів діяльності Товариства є розподілення та постачання газу, зокрема, розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи, здійснення своєчасного попередження, локалізації та ліквідації аварійних ситуацій, які загрожують здоров'ю та життю людей; виконання планових та позапланових робіт, пов'язаних з безперервним та безаварійним газопостачанням споживачів.
- (6) ПАТ «Донецькоблгаз» має ліцензію Серії АЕ № 299064, видану на право провадження господарської діяльності з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ, переоформлену відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор) від 23.06.2015 № 1792, та є оператором газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ).
- (7) Отже, ПАТ «Донецькоблгаз» є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА ПАТ «ДОНЕЦЬКОБЛГАЗ» НА РИНКУ

- (8) Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання здійснюється відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року за № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (далі – Методика).

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (9) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є ПАТ «Донецькоблгаз», яке надає послуги з розподілу природного газу в межах території розташування газорозподільних систем, що перебувають у його власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації.
- (10) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище, є послуги з розподілу природного газу.

3.2. Визначення товарних меж ринку

- (11) Відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» ринок природного газу – сукупність правовідносин, що виникають у процесі купівлі-продажу, постачання природного газу, а також надання послуг з його транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), послуг установки LNG для забезпечення споживача природним газом.
- (12) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про ринок природного газу»:
- газорозподільна система – технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам;
 - Оператор ГРМ – суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює

¹ Доступно за гіперпосиланням: <http://oblغاز.donetsk.ua/files/public-information/founders/statute-2019.pdf>

- діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників);
- розподіл природного газу – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки споживачам, але що не включає постачання природного газу;
 - споживач – фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа, яка отримує природний газ на підставі договору постачання природного газу з метою використання для власних потреб, а не для перепродажу, або використання в якості сировини.
- (13) Відповідно до пункту 2 глави 2 розділу I Кодексу газорозподільної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс ГРМ), Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та виконання розподілу природного газу.
- (14) Згідно з пунктом 3 глави 2 розділу I Кодексу ГРМ, основними функціями Оператора ГРМ є, зокрема:
- забезпечення розподілу (переміщення) природного газу від місць його надходження в газорозподільну систему (далі – ГРМ) з газотранспортної системи та з інших джерел (від газовидобувних підприємств та виробників біогазу або інших видів газу з альтернативних джерел, підключених до ГРМ, та від суміжних ГРМ) до споживачів природного газу з урахуванням його якісних і фізико-хімічних характеристик та потреб цих споживачів;
 - забезпечення оперативного-диспетчерського управління ГРМ та планово-профілактичних і аварійно-відновлювальних робіт на об'єктах ГРМ з урахуванням вимог охорони праці та техніки безпеки;
 - забезпечення максимальної економічності, оптимальних режимів та надійності роботи ГРМ, розробка оптимальних технологічних режимів роботи ГРМ для безперебійного та безаварійного газопостачання споживачів;
 - забезпечення організації та реєстрації взаємовідносин (адміністрування) суб'єктів ринку природного газу, які підключені до/через ГРМ та співпрацюють з ним, при забезпеченні розподілу (передачі) природного газу ГРМ;
 - виконання договірних зобов'язань при розподілі (споживанні, передачі) природного газу ГРМ;
 - своєчасне інформування суб'єктів ринку природного газу про відхилення технологічних режимів роботи ГРМ, що можуть вплинути на режим газоспоживання (обмеження обсягів тощо), та вжиття заходів щодо їх ліквідації.
- (15) Пунктом 1 глави 1 розділу III Кодексу ГРМ встановлено, що експлуатацію газорозподільних систем здійснюють виключно Оператори ГРМ.
- (16) Для отримання послуг постачання природного газу споживач має укласти з Оператором ГРМ договір на розподіл природного газу.
- (17) Таким чином, споживання природного газу як товару неможливе без отримання послуг з його розподілу. Послуги з розподілу природного газу не можуть бути замінені у споживанні іншими послугами.
- (18) **Отже, товарними межами ринку є послуга з розподілу природного газу.**

3.3. Територіальні (географічні) межі ринку

- (19) Територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача

придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

- (20) Відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про ринок природного газу» господарська діяльність на ринку природного газу, пов'язана з розподілом та постачанням природного газу, провадиться за умови отримання відповідної ліцензії.
- (21) Ліцензія на провадження господарської діяльності на ринку природного газу видається Регулятором у встановленому законодавством порядку.
- (22) Відповідно до положень підпункту 1.3 пункту 1 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201 (далі – Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з розподілу природного газу), місце провадження господарської діяльності – територія адміністративно-територіальної одиниці (область, район, місто, село тощо), де знаходиться газорозподільна система ліценziata, до якої підключено не менше 50 000 точок приєднання суб'єктів ринку природного газу, щодо якої НКРЕКП прийнято рішення про надання права ліцензіату в її межах здійснювати господарську діяльність з розподілу природного газу.
- (23) Відповідно до Методики регіональний ринок – ринок товару, територіальні (географічні) межі якого, охоплюють територію окремого регіону (Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя), у тому числі частин відповідного регіону.
- (24) Отже, ринок розподілу природного газу є регіональним ринком.
- (25) **Територіальними (географічними) межами ринку послуги з розподілу природного газу є територія Донецької області, де розташовані газорозподільні системи, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПАТ «Донецькоблгаз».**

3.4. Часові межі ринку

- (26) Часові межі визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (27) Часовими межами ринку послуги з розподілу природного газу споживачам у межах територій ліцензійної діяльності ПАТ «Донецькоблгаз» визначено як 1 рік.
- (28) При цьому дії ПАТ «Донецькоблгаз» досліджувалися у період з 01.07.2020 по 15.07.2020.

3.5. Бар'єри вступу (виходу) на ринок

- (29) Бар'єри вступу на ринок – обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (30) Існують фактори економічного та організаційного характеру, які перешкоджають вступу нових суб'єктів господарювання на ринок розподілу природного газу у визначених територіальних межах, пов'язані з технологічними особливостями здійснення діяльності з розподілу природного газу, а саме: наявність у суб'єкта господарювання газорозподільної системи, що унеможливорює вступ потенційних конкурентів на зазначений ринок.

3.6. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (31) Відповідно до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, розподіл природного газу здійснюється лише на території ліцензійної діяльності, визначеній НКРЕКП, та за наявності в ліцензіата газорозподільної системи, яка перебуває у його власності, користуванні чи експлуатації.

- (32) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії»:
- природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);
 - суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (33) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» сферою діяльності суб'єктів природних монополій є, зокрема, розподіл природного і нафтового газу трубопроводами.
- (34) Відповідно до реєстру суб'єктів природних монополій, які проводять господарську діяльність у сфері енергетики, розміщеного на веб-сайті НКРЕКП², станом на 30.09.2020 ПАТ «Донецькоблгаз» є суб'єктом природної монополії, який здійснює розподіл природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ на території Донецької області.
- (35) Отже, ПАТ «Донецькоблгаз» протягом січня – вересня 2020 року мало ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку розподілу природного газу в межах території Донецької області, де розташовані газорозподільні системи, що перебувають у його власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (36) Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу» .
- (37) Ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами, зокрема: недопущення та усунення обмежень конкуренції, спричинених діями суб'єктів ринку природного газу, у тому числі суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання державної форми власності (пункт 7 частини першої статті 3 Закону України «Про ринок природного газу»).
- (38) Відповідно до частини першої статті 37 Закону України «Про ринок природного газу», Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (включаючи нове будівництво та реконструкцію) газорозподільної системи, якою він користується на законних підставах.
- (39) Права та обов'язки Оператора ГРМ визначаються цим Законом, іншими нормативно-правовими актами, кодексом газотранспортної системи, кодексом газорозподільних систем, а також договором розподілу природного газу (частина перша статті 38 Закону України «Про ринок природного газу»).
- (40) Відповідно до Кодексу ГРМ Оператор ГРМ повинен забезпечити попереджувальні заходи безаварійної експлуатації газорозподільних систем, а саме комплекс робіт, що виконується на підставі результатів технічного огляду або технічного обстеження газорозподільних систем, з метою забезпечення її подальшого безаварійного

² Доступно за гіперпосиланням: http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/litsenziini_reestry/reestr_monopol_energo.pdf

експлуатування шляхом проведення технічного обслуговування, поточного або капітального ремонтів.

У разі виникнення аварійної ситуації Оператор ГРМ зобов'язаний вжити необхідних заходів, спрямованих на відновлення належної роботи газорозподільної системи (пункт 4 глави 1 розділу III Кодексу ГРМ).

- (41) При організації експлуатації газорозподільних систем та проведення робіт з технічного їх обслуговування і ремонту Оператор ГРМ повинен дотримуватися інструкцій і правил технічної експлуатації газорозподільних систем, правил безпеки систем газопостачання, державних стандартів, передбачених чинними нормативно-правовими актами України (пункт 5 глави 1 розділу III Кодексу ГРМ).
- (42) Технічний огляд, обстеження, оцінка та паспортизація технічного стану, здійснення запобіжних заходів для безаварійного експлуатування систем газопостачання здійснюється відповідно до Порядку технічного огляду, обстеження, оцінки та паспортизації технічного стану, здійснення запобіжних заходів для безаварійного експлуатування систем газопостачання, затвердженого наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 24.10.2011 № 640, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.11.2011 за № 1326/20064 (далі – Порядок 640).

5. ОБСТАВИНИ, ВСТАНОВЛЕНІ В ХОДІ РОЗГЛЯДУ ЗАЯВИ

- (43) Між ПАТ «Донбасенерго» та ПАТ «Донецькоблгаз» укладено договір № 040-СЛ від 04.01.2016 р. про надання послуг з розподілу природного газу, складеного на підставі Типового договору розподілу природного газу, який є публічним та затверджений постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498 (далі – договір розподілу природного газу).
- (44) Відповідно до вищевказаного договору ПАТ «Донецькоблгаз» здійснює розподіл природного газу на об'єкти ПАТ «Донбасенерго», зокрема на Слов'янську ТЕС.
- (45) Відповідно до положень пункту 1 глави 6 розділу VI Кодексу ГРМ розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається Оператором ГРМ за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року.
- (46) Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток 1/12 річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф, встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.
- (47) Товариство здійснило нарахування ПАТ «Донбасенерго» вартості перевищення замовленої річної потужності в травні 2020 року в розмірі 13 610 477,32 грн, пред'явило до оплати Заявнику рахунок № 249/4-с від 31.05.2020 р. та листом від 02.06.2020 р. № 1141/11 попередило про відключення газопостачання Слов'янської ТЕС ПАТ «Донбасенерго» у разі неоплати зазначеного рахунку протягом 10 робочих днів з дати його отримання.
- (48) Питання щодо правомірності нарахування ПАТ «Донецькоблгаз» ПАТ «Донбасенерго» вартості перевищення замовленої річної потужності вирішується в судовому порядку та не є предметом розгляду заяви.
- (49) Ухвалою Господарського суду Донецької області від 12.06.2020 у справі № 905/1096/20 ПАТ «Донецькоблгаз» заборонено вчиняти дії щодо припинення або обмеження газопостачання Слов'янської ТЕС ПАТ «Донбасенерго» до набрання чинності рішенням Господарського суду Донецької області, прийнятим за результатами розгляду справи № 905/1096/20.

- (50) При цьому ПАТ «Донецькоблгаз» продовжувало надсилати листи ПАТ «Донбасенерго» щодо припинення газопостачання, зокрема ПАТ «Донецькоблгаз» листом від 16.06.2020 р. № 27/01-1465 вдруге попередило Товариство, що планує припинити 26.06.2020 р. газопостачання (розподіл природного газу) на Слов'янську ТЕС ПАТ «Донбасенерго» у зв'язку з заборгованістю за послуги розподілу природного газу.
- У відповідь на зазначене попередження ПАТ «Донбасенерго» листом від 22.06.2020 р. повідомило ПАТ «Донецькоблгаз» про передбачену Кримінальним кодексом України відповідальність за невиконання рішення суду та можливість настання негативних наслідків від припинення газопостачання (розподілу газу) на Слов'янську ТЕС ПАТ «Донбасенерго», а саме: припинення Слов'янською ТЕС ПАТ «Донбасенерго» виробництва та відпуску електроенергії в об'єднану енергосистему України, завдання багатомільйонних збитків ПАТ «Донбасенерго».
- (51) Разом з тим ПАТ «Донецькоблгаз» листом від 22.06.2020 р. № 1294/05, з посиланням на п. 1.4. Правил безпеки системи газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 № 285 (далі – Правила безпеки) та пункт 8 глави 7 розділу VI Кодексу ГРМ, попередило ПАТ «Донбасенерго» про відключення газопостачання 01.07.2020 р., посилаючись на запланований ремонт засувки ДУ 600 мм на підвідному газопроводі від ГРС до Слов'янської ТЕС та просило надати згоду ПАТ «Донбасенерго» на припинення газопостачання.
- (52) Як зазначено в заяві ПАТ «Донбасенерго», метою дій ПАТ «Донецькоблгаз», які полягають в проведенні начебто запланованого ремонту засувки ДУ 600 мм на підвідному газопроводі від ГРС до Слов'янської ТЕС, є створення тиску на Заявника для отримання коштів за неправомірно нараховану вартість перевищення замовленої потужності в травні 2020 року.
- (53) ПАТ «Донбасенерго» надало відповідь листом від 24.06.2020 р. № 03-09/1/02649, в якому повідомило, що Слов'янська ТЕС працює відповідно до команд диспетчера НЕК «Укренерго» та використовує природний газ для маневрування генеруючими потужностями. Одночасно Заявник запропонував ПАТ «Донецькоблгаз» проводити відповідні ремонтні роботи засувки ДУ 600 мм під час проведення ПАТ «Донбасенерго» планового ремонту обладнання станції та не погодило припинення газопостачання на Слов'янську ТЕС з 01.07.2020 р.
- (54) Однак 01.07.2020 р. ПАТ «Донецькоблгаз» припинило розподіл природного газу на Слов'янську ТЕС ПАТ «Донбасенерго» шляхом закриття засувки ДУ 600 мм на підвідному газопроводі від ГРС до Слов'янської ТЕС.
- (55) Відповідно до пункту 2 глави 2 розділу I Кодексу ГРМ Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та виконання розподілу природного газу.
- (56) Відповідно до пункту 1 глави 3 розділу III Кодексу ГРМ Оператор ГРМ для забезпечення надійної та безпечної експлуатації газорозподільної системи провадить оцінку технічного стану газорозподільної системи, підготовлює та впроваджує інвестиційні плани і плани ремонту газорозподільних систем.
- (57) Згідно з положеннями пункту 1 глави 7 розділу VI Кодексу ГРМ, Оператор ГРМ в установленому законодавством порядку має право припинити/обмежити газопостачання на об'єкт споживача з дотриманням Правил безпеки та нормативних документів, що визначають порядок обмеження/припинення природного газу, у випадку, зокрема, ліквідації аварій, спричинених надзвичайними ситуаціями техногенного, природного або екологічного характеру, та проведення ремонтно-відновлювальних робіт.

- (58) Відповідно до інформації, наданої ПАТ «Донецькоблгаз» листом від 27.08.2020 № 16/1-2135, 01.06.2020 р., при проведенні технічного обслуговування газового устаткування в ГК № 10 на газопроводі високого тиску інвентарний № 114061500330100253 було виявлено, що через постійну високу вологість, присутність ґрунтових вод та тривалу експлуатацію: стінки компенсатора мають корозію, шпильки на фланцевих з'єднаннях засувки та компенсатора піддалися сильній корозії та підлягають заміні. Тому було прийнято рішення провести ремонт засувки з наступним обстеженням компенсатора та його заміною у разі необхідності. Зазначене підтверджується копією Дефектного акту проведення технічного обслуговування засувки та компенсатора в ГК №10 (м. Миколаївка) на газопроводі в/т № 114061500330100253 від 01.06.2020 (далі – Дефектний акт).
- (59) При цьому лише 27.06.2020 р. за результатами неруйнівного контролю технологічного обладнання, незалежною організацією ТОВ «Донбаський експертний центр» складено експертний висновок від 27.06.2020 № 37968144-09-07-0631.20 (далі – Експертний висновок), за результатами якого визначено можливість допуску обладнання газопроводу ПАТ «Донецькоблгаз» (засувка, 2-х секційний лінзовий компенсатор) до подальшої експлуатації за умови усунення виявлених недоліків, зокрема ремонту засувки.
- (60) ПАТ «Донецькоблгаз» повідомило Комітет, що ремонт устаткування в ГК № 10 на газопроводі в/т виконано згідно з вимог Порядку 640 та Правил безпеки.
- (61) Відповідно до розділу XI Порядку 640 системою запобіжних заходів безаварійного експлуатування систем газопостачання передбачається виконання таких робіт як технічне обслуговування та планові ремонти.
- До складу робіт з технічного обслуговування газопроводів і споруд на них входять, зокрема технічний огляд та технічне обстеження.
- Послідовність і періодичність проведення робіт з технічного огляду та їх виконавці визначаються графіками (регламентами) технічного огляду, які затверджуються керівником (або уповноваженим інженерно-технічним працівником) спеціалізованого підприємства газового господарства (далі – СПГГ).
- (62) Планові ремонти поділяються на поточний ремонт та капітальний ремонт.
- Аварійно-відбудовні ремонти належать до позапланових робіт.
- Поточний ремонт необхідний для постійної підтримки працездатності газопроводів і споруд на них. Роботи з поточного ремонту спрямовані на усунення несправностей і поломок окремих вузлів і деталей, що виникають у процесі експлуатації.
- Поточний ремонт поділяють на дві групи:
- 1 група – поточний профілактичний або планово-попереджувальний ремонт (далі – ППР), що виконується у процесі експлуатації і заздалегідь запланований за обсягом і термінами виконання на рік.
- 2 група – непередбачений ремонт, що виконується у терміновому порядку з метою виправлення пошкоджень, що не могли бути заздалегідь виявлені й усунуті під час профілактичного ремонту або виникли після його виконання, а затримка з усуненням цих недоліків може призвести до серйозних аварій або значного погіршення умов експлуатації.
- (63) План-графік ППР на рік затверджується керівником підприємства. Річним планом ППР визначається обсяг і вартість ремонтно-профілактичних робіт, необхідні трудовитрати в тривалість ремонту об'єктів.
- (64) Непередбачений поточний ремонт заздалегідь не планують, тому що він полягає в терміновому виправленні раніше не виявлених пошкоджень.

- (65) При цьому відповідно до Акту приймання виконання будівельних робіт за липень 2020 року б/н, наданого ПАТ «Донецькоблгаз», останнім було проведено капітальний ремонт засувки у ГК № 10 (м. Миколаївка) на газопроводі високого тиску (інд. № 114061500330100253).
- (66) Відповідно до положень Порядку 640 до капітального ремонту відносять роботи, в процесі яких здійснюється заміна зношених конструкцій, вузлів, деталей на такі самі або сучасніші, а також роботи з ремонту базових (основних) конструкцій і споруд.
- (67) Перелік усіх робіт з капітального ремонту об'єктів систем газопостачання з докладним описом обсягів робіт та технології їх виконання включають до плану капітального ремонту об'єктів систем газопостачання на рік, який є частиною організаційно-технічних заходів СПГГ для забезпечення безаварійного експлуатування систем газопостачання.
- (68) Планування робіт в газорозподільній системі врегульовано розділом IV Кодексу ГРМ. Зокрема, пунктом 1 глави 2 розділу IV Кодексу ГРМ встановлено, що з метою забезпечення безпеки, надійності, регулярності та якості розподілу (газопостачання) природного газу газорозподільною системою та з урахуванням законодавства з питань охорони довкілля та енергоефективності Оператор ГРМ щороку до 31 липня розробляє та подає на затвердження Регулятору план розвитку газорозподільної системи на наступні 10 років, а після затвердження розміщує його на своєму веб-сайті.
- (69) Постановою НКРЕКП від 24.12.2019 р. № 3063 затверджено План розвитку газорозподільної системи ПАТ «Донецькоблгаз» на період 2020-2029 рр. (далі – План розвитку). Зазначеним Планом розвитку не передбачено виконання робіт з ремонту чи заміни засувки ДУ 600 мм на підвідному газопроводі від ГРС до Слов'янської ТЕС.
- (70) Відповідно до інформації, наданої НКРЕКП листом від 25.08.2020 № 8910/16/7-20, розділом 3 Плану розвитку на перший рік не було передбачено захід з ремонту засувки ДУ 600 мм біля ГРС на газопроводі в/т від ГРС до Слов'янської ТЕС ПАТ «Донбасенерго».
- Також ПАТ «Донецькоблгаз» не зверталось до НКРЕКП щодо необхідності здійснення ремонту засувки ДУ 600 мм та можливості включення зазначеного заходу до Плану розвитку.
- (71) Відповідно до положень розділу XIII Кодексу ГРМ для забезпечення безпеки, а також підтримання відповідного рівня надійності роботи газорозподільної системи Оператор ГРМ проводить необхідні експлуатаційні, діагностичні, ремонтні роботи, роботи з модернізації та технічного переоснащення.
- При розробці планів ремонтів, технічного обслуговування та технічного діагностування Оператор ГРМ враховує технічні заходи, передбачені планом розвитку газорозподільної системи на наступні 10 років.
- Оператор ГРМ до 01 листопада календарного року розміщує на власному веб-сайті інформацію про час та місце проведення робіт, запланованих у наступному календарному році, які можуть викликати зміни режимів роботи газорозподільної системи, що призводять до обмеження розподілу природного газу. Оператор ГРМ зазначає список місць (міста, селища, села, вулиці тощо), в яких можуть відбутися такі обмеження, а також очікуваний час тривалості цих обмежень.
- (72) За інформацією ПАТ «Донецькоблгаз» зазначена інформація розміщена на офіційному веб-сайті Оператора ГРМ. При цьому у ПАТ «Донецькоблгаз» відсутні розпорядчі документи, якими передбачено розроблення, затвердження та оприлюднення плану ремонтних робіт газорозподільної системи.
- (73) Відповідно до пункту 6 розділу XIII Кодексу ГРМ якщо через проведення ремонтів або здійснення технічного обслуговування чи заходів з безпеки (включаючи перевірки

газових пристроїв споживачів щодо дотримання норм безпеки) об'єктів ГРМ Оператор ГРМ має припинити розподіл (газопостачання) природного газу більше ніж на 5 годин, він має повідомити споживача про час та тривалість такого припинення не пізніше ніж за 5 робочих днів до такого припинення (за умови, що таке припинення є запланованим). Якщо припинення не є запланованим, Оператор ГРМ має повідомити споживача про таке припинення якомога скоріше.

- (74) Однак, ПАТ «Донецькоблгаз» у листі від 22.06.2020 р. № 1294/05 щодо проведення запланованого ремонту засувки ДУ 600 мм біля ГРС на підводному газопроводі в/т від ГРС до Слов'янської ТЕС не повідомило ПАТ «Донбасенерго» про тривалість ремонтних робіт.
- (75) ПАТ «Донбасенерго» листом від 31.08.2020 № 01-1.3/01502 повідомило, що інформація про план та/або графік здійснення ремонтних робіт газорозподільної системи ПАТ «Донецькоблгаз» відсутня у відкритому доступі.
- (76) За інформацією ПАТ «Донбасенерго», технічні характеристики енергоблоків Слов'янської ТЕС ПАТ «Донбасенерго» передбачають використання підсвітки котлів природним газом. Відсутність можливості використовувати природний газ позначається на робочій потужності енергоблоків та призводить до зменшення відпуску електроенергії.
- (77) Припинення ПАТ «Донецькоблгаз» розподілу природного газу з 01.07.2020 обмежило можливість ПАТ «Донбасенерго» здійснювати діяльність з виробництва електричної енергії та, як наслідок, отримувати дохід від продажу електричної енергії та послуг балансування. При цьому відсутність у ПАТ «Донбасенерго» інформації щодо тривалості проведення ПАТ «Донецькоблгаз» ремонтних робіт ускладнило можливість формування Заявником конкурентної стратегії здійснення ним господарської діяльності на ринках електричної енергії.
- (78) ПАТ «Донбасенерго» отримало листа від ПАТ «Донецькоблгаз» від 15.07.2020 р. № 1451/07 про завершення ремонтних робіт та про готовність до відновлення газопостачання на Слов'янську ТЕС. Розподіл природного газу на Слов'янську ТЕС ПАТ «Донбасенерго» було відновлено 15.07.2020 р. близько 20-ї години.
- (79) Слов'янська ТЕС ПАТ «Донбасенерго» є головною структурною одиницею Донбасенерго та відповідно до Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» належить до категорії підприємств критичної промислової інфраструктури, діяльність яких безпосередньо пов'язана з технологічними процесами та/або наданням послуг, що мають велике значення для економіки та промисловості, функціонування суспільства та безпеки населення, виведення з ладу або порушення функціонування яких може справити негативний вплив на стан національної безпеки і оборони України, навколишнього природного середовища, заподіяти майнову шкоду та/або становити загрозу для життя і здоров'я людей.
- (80) Крім того, згідно з офіційним сайтом Заявника³ ПАТ «Донбасенерго» забезпечує працездатність єдиної на сьогодні у вітчизняній тепловій енергетиці неблокової частини – її потужності використовуються як резервні для проходження осінньо-зимового максимуму в умовах нестабільного постачання вугілля.
- (81) Припинення/обмеження газопостачання (розподілу природного газу) на об'єкт споживачів без належного повідомлення щодо часу і тривалості такого припинення не дає можливості споживачам планувати свою господарську діяльність, може призводити до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції на тих товарних ринках, де вони здійснюють свою господарську діяльність та, відповідно, до ущемлення їх інтересів.

³ <https://de.com.ua/uk/structure-units>

(82) Відтак дії ПАТ «Донецькоблгаз», які полягають у припиненні / обмеженні газопостачання на об'єкти споживачів при проведенні планових ремонтів без належного повідомлення про час і тривалість такого припинення, у зв'язку з відсутністю у споживачів, у тому числі ПАТ «Донбасенерго», альтернативних джерел отримання послуг з розподілу природного газу, за певних умов можуть призводити до вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Враховуючи викладене, відповідно до частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», з метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, Антимонопольний комітет України надає такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Публічному акціонерному товариству «По газопостачанню та газифікації «Донецькоблгаз» (м. Краматорськ, Донецька обл., ідентифікаційний код юридичної особи 03361075) вжити заходів щодо запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції шляхом забезпечення повідомлення суб'єктів господарювання та споживачів про час та тривалість припинення / обмеження газопостачання (розподілу природного газу), у зв'язку з проведенням планових ремонтів, або здійснення технічного обслуговування чи заходів з безпеки (включаючи перевірки газових пристроїв споживачів щодо дотримання норм безпеки) об'єктів газорозподільної системи.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у десятиденний строк з дня їх отримання.

Головуюча –
перший заступник Голови Комітету –
державний уповноважений

О. МУЗИЧЕНКО